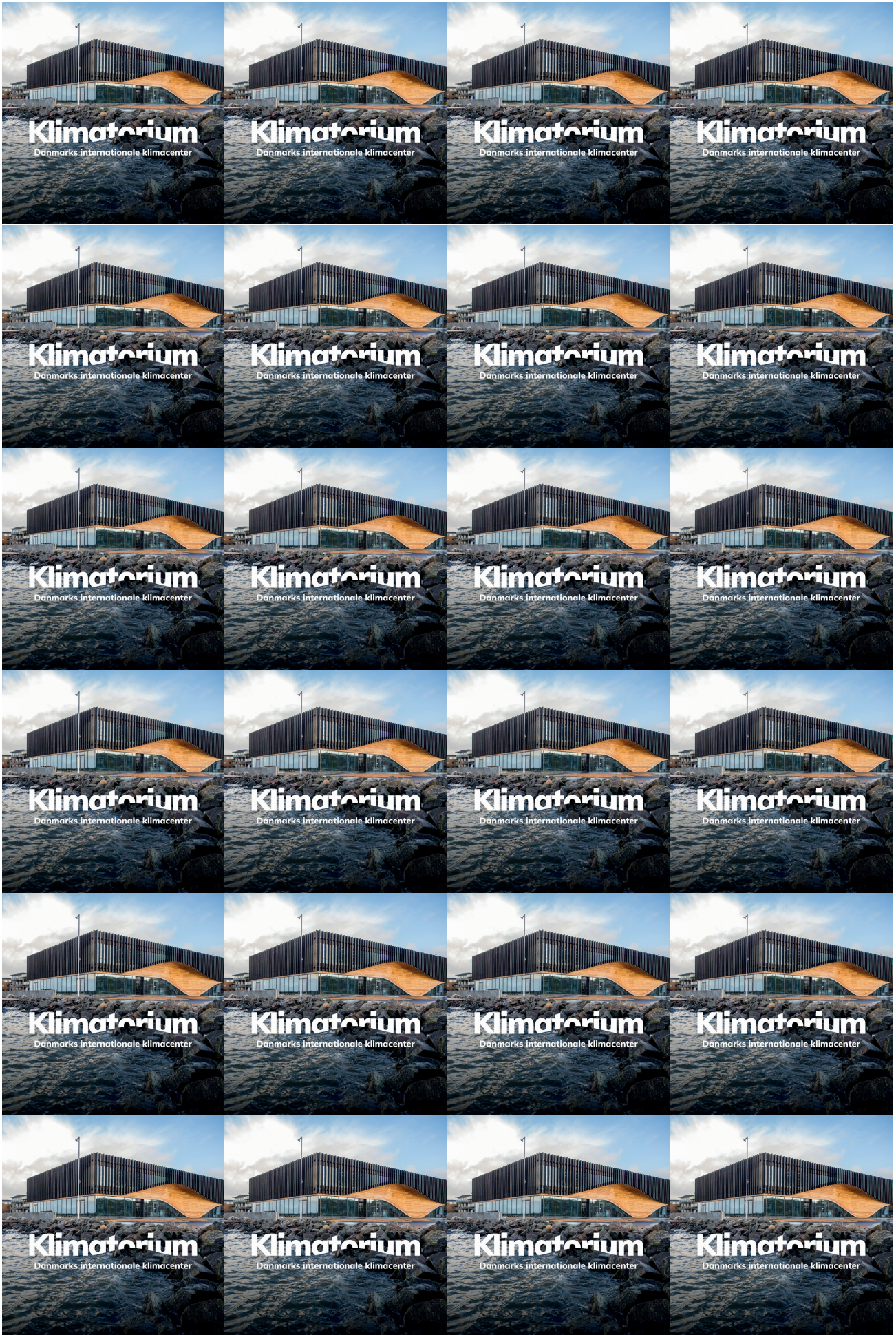

HUSK print på begge sider

Klimatilpasning	Klima	Cirkulær økonomi	Fossile brændsler
Drivhusgasser	Plantebaseret	Klimaforandringer	Den grønne omstilling
Quadruple Helix	Drivhuseffekt	Biodiversitet	Vedvarende energi
Innovation	CO₂-afgift/ klimaafgift	Global opvarmning	Atmosfæren
Ozonlaget	Oversvømmelse	Bæredygtighed	Genanvendelse
Klimaneutral	Madspild	Fotosyntese	Klimaforebyggelse

KLIP brikkerne ud

HUSK print på begge sider

<p>Klimatilpasning betyder, at man laver løsninger, der kan være med til at løse problemer skabt af klimaforandringer som fx oversvømmelse eller tørke. Det er klimatilpasning at bygge en mur tæt på kysten, der holder vandet ude, når det er stormvejr, så der ikke kommer oversvømmelser.</p>	<p>Klima handler om, hvordan vejret opfører sig set over en længere periode. Klimaet i et område dækker over, hvordan temperaturen er, hvor ofte og hvor meget det regner, hvor meget solen skinner og vindens retning og styrke.</p>	<p>Cirkulær økonomi er en måde at bruge ting på, hvor materialerne bliver genanvendt. Før i tiden har man lavet et produkt, brugt det og smidt det ud. I en cirkulær økonomi genanvender man gamle produkter til nye produkter, så der ikke kommer så meget affald. På den måde kan vi spare på jordens ressourcer.</p>	<p>Kul, olie og naturgas er fossile brændsler, som man henter op fra undergrunden. De fossile brændsler stammer fra planter og alger. Vi bruger fossile brændsler til at lave energi og varme ved at brænde det af. Når vi brænder de fossile brændsler af, udleder det CO₂.</p>
<p>I jordens atmosfære findes der forskellige gasarter, fx CO₂ og metan, som man kalder for drivhusgasser. Drivhusgasserne holder på en del af varmen fra jorden, så den ikke slipper ud i rummet. Når der kommer flere drivhusgasser i atmosfæren, bliver jorden varmere.</p>	<p>En plantebaseret kost består af mad lavet på planter. Det kan være fx grøntsager, korn, nødder og frugter og bælgfrugter. Til gengæld spiser man ikke noget, der kommer fra dyr, som fx kød, mælk eller æg. En plantebaseret kost udleder færre drivhusgasser end en kost, hvor man spiser kød.</p>	<p>Klimaforandringer betyder, at klimaet forandrer sig. Den forandring, der sker med klimaet nu, er, at det bliver varmere på jorden. Det kaldes for den globale opvarmning. Det sker fordi, vi udleder for meget CO₂ og andre drivhusgasser, som forstærker drivhuseffekten.</p>	<p>Den grønne omstilling drejer sig om at mindske menneskers udledning af drivhusgasser. Særligt ved at undgå at bruge fossile brændsler som kul, olie og gas og i stedet bruge vedvarende energikilder som vindmøller og solceller. I 2050 har politikerne besluttet, at Danmark slet ikke må bruge olie og kul længere.</p>
<p>Quadruple Helix er en tankegang eller en metode, som man kan bruge til at samarbejde om at finde frem til fælles løsninger på fx klimaforandringerne. Med Quadruple Helix samarbejder virksomheder, politikere, borgere og forskere om at finde på klimaløsninger, der kan komme alle til gode.</p>	<p>Det er drivhusgasser som fx CO₂, der skaber drivhuseffekten. Drivhusgasserne ligger som et isolerende lag mellem jorden og universet og hjælper med at holde på varmen på jorden. Når der kommer flere drivhusgasser som CO₂, får vi højere temperaturer, og derfor bliver der varmere på jorden. Det kalder man for drivhuseffekten.</p>	<p>Biodiversitet er et ord for de forskellige arter, der findes. "Bio" står for "liv", og "diversitet" handler om "forskellighed". Biodiversitet handler altså om, hvilket dyre- og planteliv, der findes i et område. Klimaforandringerne har betydning for biodiversiteten, fordi nogle arter får det svært, når klimaet ændrer sig.</p>	<p>Vedvarende energi er energi, som ikke slipper op, og som ikke udleder CO₂. Man kalder det også for grøn energi. Solceller og vindmøller er eksempler på vedvarende energikilder, som kan lave strøm uden at udlede CO₂.</p>
<p>Når vi finder på noget nyt, kaldes det innovation. Innovation dækker ofte over nye løsninger eller teknologier. Men det kan både være innovation at opfinde et nyt produkt og at finde frem til nye måder, at gøre tingene på.</p>	<p>Klimaafgift er et pengebeløb – kaldet en afgift – som virksomheder, der udleder CO₂ og andre drivhusgasser, skal betale. En afgift kan mindske virksomhedernes CO₂-udledning, fordi de virksomheder, der forurener mest, skal betale mest. Derfor vil mange virksomheder forsøge at udlede så få drivhusgasser som muligt.</p>	<p>De seneste 100 år er temperaturen på jorden blevet omkring 1 grad varmere. Det kalder man for den globale opvarmning. Det skyldes menneskers udledning af drivhusgasser til atmosfæren, der gør at temperaturen stiger. Det er på grund af den globale opvarmning, at der sker klimaforandringer.</p>	<p>Atmosfæren er de luftlag, der ligger som en kappe rundt om jorden. Atmosfæren indeholder mange forskellige gasarter fx ilt, som gør, at vi mennesker kan leve her på jorden. Atmosfæren indeholder også drivhusgasser, som holder på jordens varme, så den ikke slipper ud i rummet.</p>
<p>Ozonlaget er en slags indpakning, der beskytter jorden mod solens stråler. For 40 år siden var der ved at komme hul i ozonlaget, fordi vi mennesker brugte nogle gasser, der skadede ozonlaget. Heldigvis besluttede verdens politikere at forbyde gasserne, så nu er ozonlaget ved at hele.</p>	<p>Oversvømmelser sker fx, hvis det regner mere, end det plejer, eller hvis en storm presser vandet fra havet ind mod kysterne. På grund af klimaforandringerne kan der komme flere oversvømmelser. Det kan vi forberede os på med klimatilpasning – fx ved at lave regnvandsbassiner eller klimaveje.</p>	<p>Bæredygtighed handler om, hvordan vi bruger jorden og dens ressourcer. En bæredygtig måde at leve på jorden på er, når man ikke bruger flere ressourcer fra jorden, end der også er nok til, at de næste generationer – altså vores børn, børnebørn og deres børn – kan overleve. Og at vi ikke forurener og ødelægger jorden, så de ikke kan bruge den.</p>	<p>Når man bruger noget gammelt til at skabe noget nyt, kaldes det genanvendelse. Glas, papir og dåser er eksempler på affald, man kan genanvende. Glas kan blive til nye glas eller flasker. Papir kan blive til nyt papir eller aviser. Og gamle fiskenet kan blive til plastikrør eller andre produkter af plastik.</p>
<p>Klimaneutral betyder, at noget ikke udleder flere drivhusgasser til atmosfæren, end det optager. Hvis et land fx udleder en bestemt mængde CO₂, skal det gøre noget for at sikre, at der bliver optaget den samme mængde CO₂. Det kan man fx gøre ved at plante skov, fordi træer optager CO₂. Politikerne har besluttet, at Danmark skal være klimaneutral i 2050.</p>	<p>Hver gang vi smider 1 kg mad ud, svarer det til, at vi udleder 2,5 kg CO₂. Hvad enten det er havregryn eller leverpostej, der skal laves, kræver det energi at fremstille mad. Derfor udleder det CO₂. Hvis vi ikke får spist den mad, vi køber, og det ender i skraldespanden, så har man ikke kun spildt mad, men også en masse CO₂.</p>	<p>Fotosyntese er en proces, der foregår i planter, alger og nogle bakterier, hvor CO₂ og vand ved hjælp af solens lys bliver omdannet til ilt. Fotosyntese er med til at lave det meste af atmosfærens ilt. Når en plante skaber ilt gennem fotosyntese opsuger den samtidig CO₂. Hvis planten rådner eller brænder, frigives den CO₂, planten har opsuget.</p>	<p>Alt det, vi kan gøre for at udlede færre drivhusgasser, kaldes samlet for klimaforebyggelse. Det er tiltag, der skal være med til at forebygge klimaforandringer. Det er fx klimaforebyggelse, når vi skifter fossile brændsler ud med vedvarende energi som sol- og vindkraft.</p>

